

Remittering av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter - yttrande

På omstående sidor återfinns Kristinehamns kommuns yttrande rörande rubricerat dokument.

Monika Gustavsson
Ordförande tekniska nämnden

Krister Nyström
Vice ordförande

Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljö-sanktionsavgifter

Sammanfattning

Kristinehamns kommun välkomnar förtydliganden rörande rapporteringsbestämmelser och förväntar oss att det ska ge en större tydlighet och minskad dubbelhantering samtidigt som det är av stor vikt att skapa en fungerande spårbarhet rörande farligt avfall.

Vi välkomnar också att det kopplas sanktionsavgifter till överträdelser rörande rapportering.

Generellt behöver dock tidpunkter särskilt kontrolleras så att en kommun har tillgång till korrekt information från producenter, och andra, i så god tid att den rapportering som en kommun avkrävs hinner bearbetas inom kommunen innan sista rapporteringsdatum. Det är dessutom mycket olyckligt om olika rapporter kommer att ha olika sista rapporteringsdatum. Det bästa är om det enbart förekommer två datum, exv. 02-15 för sådant som ska rapporteras till en kommun och 03-31 för sådant som ska rapporteras till Naturvårdsverket från en aktör.

Det är också att största vikt att det klart framgår vad en kommun ska vara skyldig att rapportera men också vad som förväntas av andra att rapportera till varje kommun. En kommun har skyldighet att sammanställa sitt avfallsarbete och redovisa såväl åtgärder som mängder. För mängder krävs, idag, att dessa redovisas i SMP (svenska miljörapporteringsportalen) senast 03-31 årligen.

För att fullgöra sina skyldigheter inom ramen för avfallsplanarbetet erfordras också att en kommun erhåller nödvändig information utan att behöva leta efter den. Därför krävs att det av förordningarna framgår att det är den som har ett tillståndsgivet insamlingsystem som ska tillhandahålla (=leverera) information om insamlade mängder av olika avfallslag som de ansvarar för.

Detaljerade synpunkter

Kapitelindelningen nedan refererar till promemorians indelning.

2. Författningsförslag

2.2 Ändring i avfallsförordningen

Rubriken ”Rapportering om kommunalt avfall”

- 59 b §: här verkar avses annan rapportering än den som av kommunen utförs i SMP. Att ha två olika datum och sannolikt två olika system försvårar ytterligare det arbete en kommun har med rapportskyldigheter. Här behöver klargöras att dessa rapporter ska samordnas! I paragrafen anges datumet 30 juni medan det i den förklarande texten i 6.2 anges 31 mars. Här måste en samordning ske så att en kommun inte ska behöva rapportera i flera system och med flera olika stoppdatum.
- 59 c §: att ställa krav på att en transportör senast 31 mars lämnar underlag till kommunen är inte tillräckligt. I detta fall kan inte kommunen sammanställa detta kopplat till sin egen miljöredovisning som också ska vara inne 31 mars. (Eller behöver inte kommunen redovisa dessa mängder?) Lämpligare datum torde vara 15 feb.

- 59 d §: att ställa krav på att ”frivals”-företag ska rapportera till en kommun faller på sin egen orimlighet. Om de har frival så får de sköta sitt rapportering till berörd myndighet själva. I annat fall bör kravet vara att datumet sätt till 15 feb för att en kommun ska kunna inarbeta detta resultat i sin egen rapportering.
- Rörande 59 b-d §§: vilken roll förväntas en kommun ha rörande rapportering av kommunalt avfall som genom olika undantag hanteras av annan än kommunen? För att det inte ska bli ännu rörigare än förslaget är, torde det vara rimligt att den som bedriver en viss verksamhet, t.ex. transporter eller har frival, också ska ta ansvar för rapporteringen av det utförda arbetet till Naturvårdsverket. I det fall en kommun ska hantera dessa uppgifter torde det vara nödvändigt att ge kommunen rimlig tid för att hantera dessa uppgifter, enligt tidsförslag enligt ovan.

2.3 Producentansvar för glödlampor

- Här anges att förordningen ska upphöra att gälla vid utgången av juni månad 2020. Det kommer då att innebära att kommunen ska ta över ansvaret för en produkt där det har förekommit producentansvar. Härigenom befrias producenten från sin skyldighet och slipper de kostnader som uppstår efter detta datum. Det är en oacceptabel situation då en kommun inte har möjlighet att bygga upp system för att hantera insamling, bortforsling och framförallt omhändertagande av dessa produkter i slutfasen av livscykeln.
- Vi föreslår att förordningen fortsatt ska gälla så länge det finns produkter i omlopp men minst fem år ytterligare, d.v.s. 31/12 2025.
- Rapporteringsskyldighet för insamlade mängder för respektive kommun behöver tydliggöras.
- Av förordningstextförslaget framgår inga övergångsbestämmelser vilket är lämpligt då det sammanfattas i promemorians 15 kapitel.

2.6 Producentansvar för batterier

- Rapporteringsskyldighet för insamlade mängder för respektive kommun behöver tydliggöras att det ska vara uppdelat på verkligt insamlade mängder i varje kommun.

2.9 Producentansvar för förpackningar

- I förslaget till 62 § 2c bör förtydligas att det inte får handla om schabloniserade värden utan ska avse verkligt insamlade mängder i respektive kommun

2.11 Producentansvar för returpapper

- I förslaget till 27 § 2a bör förtydligas att det inte får handla om schabloniserade värden utan ska avse verkligt insamlade mängder i respektive kommun

2.12 Miljösanktionsavgifter

- I förslaget rörande 11 kap 19-20 §§ föreskrivs att den som är försenad att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket ska betala 10 000 kr. I de fall en producent, eller annan aktör, inte lämnat tillräckliga uppgifter till en kommun bör lämpligen samma avgift få tillämpas.

5 Rapportering av icke-farligt bygg- och rivningsavfall

5.2 Uppgifter om behandlat bygg- och rivningsavfall

För en verksamhet/kommun som bedriver tillståndspliktig verksamhet kan det om förslaget till ”rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik” genomförs uppkomma ett läge där man är skyldig att genomföra rapportering i två olika system, dels i SMP dels i det s.k. avfallsregistret. Detta är inte en ordning som kan tolereras. Här krävs att Miljödepartementet klarar ut och samordnar all den rapportering som behövs på ett sådant sätt att en kommun/aktör enbart behöver rapportera på ett sätt och i en kanal. En sådan ordning måste vara på plats innan systemet med enkäter överges. Lämpligt bör vara att en kommun kan rapportera via branschorganisationen som tillgängliggör informationen för Naturvårdsverket.

6 Rapportering av kommunalt avfall

6.2 Skyldighet för kommuner att lämna uppgifter om kommunalt avfall

I denna förslagsruta framgår att en kommun ska vara skyldig att rapportera till Naturvårdsverket senast 03-31 en mängd uppgifter, dels från egen insamling, dels från yrkesmässiga insamlare och från dem som gjort frival. Av förslagen till ändringar i ett antal förordningar som kommenterats ovan framgår att de som är yrkesmässiga insamlare och de som gjort frival ska lämna uppgifter senast 03-31.

Detta är en orimlighet. En kommun kan inte lösa de krav som ställs här. Om man inte får in underlaget i rimlig tid kan de heller inte redovisa dem.

Vi föreslår att alla som har en rapporteringsskyldighet till en kommun ska senast 02-15 årligen lämna dessa uppgifter till kommunen. Därigenom skapas en rimlig möjlighet för kommunen att sammanställa de uppgifter som krävs.

Det finns naturligtvis en möjlighet att det skapas utrymme för en branschorganisation att samla in underlag och redovisa till Naturvårdsverket i syfte att minimera rapporteringsarbetet för en kommun och samtidigt få stöd i hur en rapport ska utformas. Detta torde även underlätta för såväl Naturvårdsverket som Miljödepartementet när det gäller rapporteringen av de kommunala avfallet och slam/latrin.

Om en sådan möjlighet införs kan även kopplingen till producenter och deras rapporteringsskyldighet till kommuner skapas och arbetet underlättas.

Det skrivs i förslagsrutan att förslaget inte ska gälla avfall som lämnats till ett insamlingssystem för el-utrustning. Vi förordar att alla insamlingssystem ska ha samma krav på rapportering, dels till Naturvårdsverket, dels till kommunerna.

6.3 Skyldighet för den som yrkesmässigt samlar in kommunalt avfall att lämna uppgifter till kommunen

Förslaget anger att insamlaren senast 03-31 årligen ska lämna underlag till kommunen. Detta är för sent och bör läggas till 02-15 enligt de motiveringar som kan läsas tidigare i yttrandet.

Vidare framgår att det ”kan finnas behov av mer detaljerade uppgifter i vissa avseenden” för att en kommun ska kunna fullgöra sin rapportering.

Vi föreslår att Miljödepartementet läser de krav som ställs på en kommun avseende avfallsplaner och de informationskrav som finns på kommuner från ett antal av producentansvarsförordningarna. Då framgår det tydligt att det definitivt finns behov av ytterligare styrningar av vad en insamlare ska redovisa. Därför ska

det inte enbart vara en möjlighet för Naturvårdsverket, utan en skyldighet, att meddela ytterligare föreskrifter.

6.4 Skyldighet att rapportera för den som behandlar eller transporterar kommunalt avfall från egen verksamhet

Förslaget anger att insamlaren senast 03-31 årligen ska lämna underlag till kommunen. Detta är för sent och bör läggas till 02-15 enligt de motiveringar som kan läsas tidigare i yttrandet.

I detta förslag undantas ytterligare avfall utan att det framgår vari skillnaden gentemot tidigare förslag (ovan) skulle ligga.

Att på detta sätt göra skillnad beroende på ursprunget eller transportören kommer enbart att leda till oreda och såväl missade volymer som dubbelregistrerade volymer, helt tvärtemot vad önskan är.

7 Rapportering av livsmedelsavfall

Det förslag som föreligger är att kommunerna ska rapportera uppgifter om livsmedelsavfall och att detta skulle vara tillräckligt.

Här har det gjorts en tankekurva av oanad omfattning. Den rapportering som en kommun kan göra avser enbart, om alla olika förslag till splittring av ansvaren genomförs, matavfall från boende (hushåll). Alla andra källor till livsmedelsavfall kommer därför att enbart omfattas av ett fåtal enkäter eller annan form av intervjuer.

Då trolas i ett slag allt livsmedelsavfall från

- 1) Primärproduktion
- 2) Bearbetning och tillverkning
- 3) Detaljhandel och annan livsmedelsdistribution
- 4) Restauranger och cateringtjänster

bort och kan hanteras med uppskattningar på ett sätt som ”gynnar” bilden av den svenska modellen som en väl fungerande ordning.

Vi föreslår i stället att alla dessa delar i kedjan får krav på rapportering.

För de två första verksamhetsområdena föreslås att dessa får en rapporterings-skyldighet direkt till Naturvårdsverket.

För de två övriga stegen föreslås att, om nu ändå en kommun ska bli skyldig att rapportera mängder från frivalskunder och andra som transporterar avfall, kommunen har krav på att rapportera och ansluta dessa till de kommunala insamlingssystemen för matavfall.

8 Rapportering av förpackningar, förpackningsavfall och returpapper

8.3 Uppgifter om mängden förpackningsavfall och returpapper som samlats in i respektive kommun

Här föreslås att en kommun ska få möjlighet att hämta information om insamlade mängder från Naturvårdsverket. Detta är inte rimligt. Det bör införas ett krav att den som har ett tillståndsgivet insamlingssystem ska vara skyldig att leverera information till varje kommun. Alternativet är att mängderna rapporteras till Naturvårdsverket och att det ankommer på Naturvårdsverket att leverera ut relevant information rörande alla de avfallsfraktioner som rapporterats in till Naturvårdsverket.

Vidare ska framgå att varje insamlingssystem är skyldigt att leverera information om verkliga mängder för varje kommun. Schablonvärden/beräknade värden får inte godtas då det kullkastar möjligheterna för den enskilda kommunen att värdera sin avfallsplan mot ett korrekt underlag.

9 Rapportering av el-avfall

9.2 Skyldighet för ett tillståndspliktigt insamlingsystem att lämna uppgifter om elavfall

Här framgår det att tillståndspliktiga system ska rapportera till Naturvårdsverket. Krav bör ställas att alla tillståndsgivna system redovisar till varje kommun. Alternativet är att rapporteringen sker till Naturvårdsverket som sedan sammanställer och skickar ut informationen. Det ska inte behöva vara en kommuns ansvar att leta efter informationen!!!

13 Upphävande av producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer

I förslaget till ändring i förordningen anges att förordningen ska upphävas 30/6 2020.

Denna tidpunkt är för snävt satt och kommer att innebära att varje kommun får det besvärliga ansvaret att ta hand om de mängder glödlampor som fortfarande finns i omlopp.

Av förslagen till övergångsbestämmelser i slutet av promemorian framgår att det ska finnas övergångsbestämmelser till 2022. Detta är för kort tid.

Vi föreslår att förordningen ska gälla minst fem (5) år till och upphävas vid utgången av 2025 för att det ska finnas en rimlig chans att huvuddelen av alla glödlampor har passerat ut från marknaden.

14 Miljösanktionsavgifter

14.4 Försenad rapportering till kommunen

I förslaget rörande 11 kap 19-20 §§ föreskrivs att den som är försenad att lämna in föreskrivna uppgifter till Naturvårdsverket ska betala 10 000 kr. I de fall en producent inte lämnat tillräckliga uppgifter till en kommun bör lämpligen samma avgift få tillämpas.

I texten framgår att man ska kunna lämna uppgifter till kommunen ända till 03-31. Som framgår på ett flertal ställen ovan är inte detta datum rimligt. Här bör i stället tidpunkten 02-15 användas, för uppgifter som ska lämnas till en kommun, för att kommunen ska ha en rimlig chans att i sin tur redovisa till Naturvårdsverket innan 03-31.

16 Förslagets konsekvenser

16.4 Kostnadmässiga och andra konsekvenser som regleringen medför

Konsekvenser för verksamheter

För den som driver en tillståndspliktig verksamhet kommer förslaget att innebära en klart betungande dubbelredovisning, dels i den föreslagna digitala lösningen, dels i SMP. Här måste skapas en sammanhållen redovisningsmodell som syftar till att information enbart behöver lämnas en gång och på ett ställe för att sedan i systemet aggregeras till de nivåer som är önskvärda/nödvändiga.

I det läge den digitala lösningen på Naturvårdsverket är på plats måste kravet på redovisning i SMP omgående upphöra! I annat fall blir riskerna för stora att det kommer att innebära dubbelredovisning men också en alltför stor börda på verksamheterna.

Till saken bör också föras att många kommuner också är verksamhetsutövare för tillståndspliktiga verksamheter. Därigenom åsamkas även kommunen ytterligare bördor enligt ovan som inte kan vara förenliga med tanken att underlätta och minimera rapporteringen.

I slutet av sidan 68 framgår att Miljödepartementet har svårt att uppskatta tidsåtgången då ”det beror på hur kommunerna kommer att välja att samla in uppgifterna”. Det bör inte finnas någon skillnad i detta arbete då de krav som ställs är de samma. Rapporteringen bör ske i Naturvårdsverkets digitala lösning varvid Naturvårdsverket skickar ut informationen till kommunen. Därigenom behöver det inte göras någon skillnad mellan kommuner utan det som tar tid är hur rapporteringen i den digitala lösningen ser ut.

Att påskina att de förslag som läggs inte kommer att belasta kommunerna i någon nämnvärd omfattning är felaktig.

Den reglering som denna promemoria ger uttryck för kommer sannolikt att fördubbla arbetet rörande rapportering. Vidare kommer belastningen att vara ytterst hög i anslutning till när olika aktörer ska rapportera in underlag till kommunerna.

Konsekvenser för kommuner

Skyldigheten att rapportera till Naturvårdsverket kommer att påverka kommunerna i mycket stor grad. I vissa fall kan det handla om kanske en fördubbling av arbetsinsatsen.

Det finns några sätt att minska den administrativa bördan:

- Tillåt att kommunerna rapporterar via sin branschorganisation och att dessa värden hålls tillgängliga för Naturvårdsverket
- Ställ därvid inget krav på en kommun/kommunal utförare att rapportera i Naturvårdsverkets digitala lösning (utom rörande mottagning och transporter av farligt avfall)
- Ta bort skyldigheten att rapportera mängder via SMP i samband med de årliga miljörapporterna

Om dessa alternativ utnyttjas torde ökningen av den administrativa bördan bli enbart ca 10-20 % ökning jämfört med idag.

Rörande den myndighetsutövning som förväntas att en kommun ska genomföra inom ramen för dessa förslag bedöms hantering av frival och uppföljning av detta omfatta en –tre heltidstjänster, främst under en införandeperiod för att senare minska till kanske en heltid i mindre kommuner. Vem som ska utföra detta arbete är idag genuint oklart. Att det skulle finnas utrymme inom dagens organisation i en kommun att utföra detta arbete är uteslutet.

Vidare behöver nya system skapas för uppföljning av dem som utnyttjar frivalet samt vilka dessa anlitar för avfallstransporterna. Sådana system finns inte i kommunerna idag och det finns heller inga rutiner för sådant arbete.

Om det blir kommunernas ansvar att hantera frival kommer det att krävas fler miljöinspektörer. Denna kategori är redan idag svårt att få tag på för mindre kommuner och om behoven växer ytterligare i de större städerna kommer det inte att vara realistiskt att täcka behovet av nyanställningar för mindre och mellanstora kommuner. Därvid kommer heller ingen/minimal tillsyn att ske. Redan idag föreligger risk att det inte finns utrymme för tillsyn av avfallshanteringen i en omfattning som skulle behövas.

Om nu det skulle bli verklighet med dessa förslag, hur ska då kostnaderna för den utökade administrationen täckas?

Administrativt arbete täcks inte av avgifterna för miljötillsyn, inte heller får vi ta ut avgifter för administrativt arbete från avfallskollektivet.

Avser då Miljödepartementet tillföra pengar i tillräcklig omfattning för att täcka det administrativa merarbete som dessa förslag ger upphov till?

Tekniska nämnden

§ 27

Tn/2019:198

Remissyttrande: Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet. Rapportering och miljöstraffavgifter

Beslut

Tekniska nämnden beslutar att anta bifogat yttrande rörande det remitterade förslaget som Kristinehamns kommuns yttrande.

Sammanfattning

Kristinehamns kommun har fått rubricerat dokument såsom remissinstans. Förslaget till ändringar avser att genomföra förändringar utifrån EU-direktiv på avfallsområdet rörande rapporteringskrav och miljöstraffavgifter kopplade till dessa krav. Bifogat till tjänsteskrivelsen återfinns förslag till yttrande över remissen. Yttrande ska ha inkommit till Miljödepartementet senast 28 februari 2020. Yttrandet är framtaget utan hörande av miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen då de inte hade resurser att avsätta för remissarbetet.

Beslutsunderlag

Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2020-02-10
Yttrande 2020-02-10
Miljödepartementets promemoria M2019/02091/R

Beslutet skickas till

Miljödepartementet (Yttrandet)
Kommunstyrelsen
Renhållningschefen
Miljöchefen

Tekniska förvaltningen
Jan Mattsson
jan.mattsson@kristinehamn.se

Remittering av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet: Rapportering och miljöstraffavgifter

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att anta bifogat yttrande rörande det remitterade förslaget som Kristinehamns kommuns yttrande.

Sammanfattning

Kristinehamns kommun har fått rubricerat dokument såsom remissinstans. Förslaget till ändringar avser att genomföra förändringar utifrån EU-direktiv på avfallsområdet rörande rapporteringskrav och miljöstraffavgifter kopplade till dessa krav.

Bifogat till tjänsteskrivelsen återfinns förslag till yttrande över remissen. Yttrande ska ha inkommit till Miljödepartementet senast 28 februari 2020.

Yttrandet är framtaget utan hörande av miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen då de inte hade resurser att avsätta för remissarbetet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2020-02-10
Yttrande 2020-02-10
Miljödepartementets promemoria M2019/02091/R

Ärende

Beslutet skickas till

Miljödepartementet (Yttrandet)
Kommunstyrelsen
Miljö- och byggnadsnämnden
Renhållningschefen
Miljöchefen

Andreas Rudsvik
Förvaltningschef

Jan Mattsson
Avfallsstrateg

